Espoon kaupungin lausunto

HE 93/2018 vp

Työ- ja tasa-arvo valiokunta 17.1.2019

Maahanmuuttoasioiden päällikkö Teemu Haapalehto

Erillisratkaisu 1/2

- Pääkaupunkiseudun kaupunkien merkittävien panosten parempi yhteensovittamisen valtion rahoittamiin kasvupalveluihin:
  - Alueen väestö-, elinkeino- ja työmarkkinoiden rakenne vaatii erilaisia ratkaisuja kuin muissa maakunnissa. Pääkaupunkiseudulla mm.
    - Yritysten liikevaihdosta n. 40 % ja BKT:sta lähes kolmannes
    - Yksityisen sektorin työpaikoista noin 30 % ja työvoimasta 22 %
    - Maahanmuuttajista puolet
  - Helsinki, Espoo ja Vantaa vertautuvat kooltaan ja kasvupalvelupanostuksiltaan suuriin maakuntiin
  - Erilliseen sopimiseen perustuvat järjestelmät ml. allianssi-malli olisivat liian raskaita, koska keskus muodostuu kolmesta suuresta kaupungista
  - Kasvupalvelut voidaan yhteensovittaa kaupunkien elinkeinopolitiikkaan ja työmarkkinoiden kohtaannon kannalta keskeiseen toisen asteen koulutukseen

Erillisratkaisu 2/2

- Malli parantaa ja selkeyttää yritys- ja henkilöasiakkaiden palveluja
  - Ei moninkertaista arviointia ja pullonkauloja eri organisaatioiden välillä
  - Laajat palveluvalikot kaikkien käytössä
  - Asiakkaalle selkeämpi, kun ei useita palvelunjärjestäjiä asiakkaan näkökulmasta samoissa palveluissa

- Kunnilla on suora veropohjaan liittyvä intressi huolehtia kasvupalveluiden onnistuneesta toteutuksesta
- Kasvupalveluiden erillinen ratkaisu olisi mahdollista toteuttaa pääkaupunkiseudulla myös erillislainsäädännöllä riippumatta maakunta- ja sote-uudistuksen toteutumisesta

Keskeiset huomiot lakiesityksestä: epäkohdat

- Osaamisen kehittäminen (OKM ja kunnat) tulisi kytkeä vahvemmin kasvupalveluihin
  - Esitys ei tuo ratkaisuja TEM:n ja OKM:n palveluiden yhteensovittamiseksi
  - Omaehtoisen koulutuksen volyymi ylitti työvoimakoulutuksen vuonna 2014 ja ero kasvaa edelleen
- Yhtiöittämisvelvoite on poistettava, koska
  - Palvelutaso voi vaarantua
  - Oman palvelutuotannon hallinnollinen eriyttäminen palveluiden järjestämisestä olisi keinotekoista viranomaistehtävien keskeisyyden takia
  - Perustuslaki 18§: ”Julkisen vallan on huolehdittava työvoiman suojelusta”
- Työmarkkinatuen kuntaosuus ja kuntien työllistämisvelvoite on poistettava, jos kunnalle ei jää mitään tehtäviä työllisyyden hoitamiseksi

Keskeiset huomiot lakiesityksestä: avoinna olevat kysymykset

- Monessa kohtaa vastuut ja eri toimijoiden työnjaot on kuvattu liian yleisellä tasolla (esim. SOTE-yhdyspinta)
- Markkinaehtoisten palveluiden hyödyntämiseen tulisi suhtautua pragmaattisemmin
  - Esityksen lähtökohtana on yksityisen palvelun suurempi tehokkuus, mutta ei tarjoa evidenssiä ajatuksen tueksi
  - Yksityisen palvelutuotannon suhde maksuttomiin julkisiin palveluihin (mm. ammatillinen koulutus) jää epäselväksi. Toimivia palkkio-, kannustin- ja hinnoittelumalleja ei toistaiseksi ole
  - Esitys ei estä samaan konserniin kuuluvien erillisten yritysten kilpailulle vahingollista yhteistyötä.
- Uudistukseen liittyviä riskejä ei ole punnittu riittävästi ja monelta osin mahdollistava laki jättää liikaa tulkintamahdollisuuksia esimerkiksi liittyen yksityisten palveluntuottajien rooliin suhteessa asiakkaiden toimeentuloon ja sanktiointiin